

És un estudi que m'agradaria poder acabar algun dia. El tinc començat fa anys. Però es veu que encara no ha arribat la "meva hora", probablement per la seva complexitat: de l'hora i del tema.

Per això vaig traient de tant en tant alguna engruna de l'arxiu de la província i de les meves excursions investigadores. Avui, però, voldria que fos un bon tros de pa, tot i que Joan de la Creu no va venir mai a casa nostra. Per tant, hem de parlar sempre d'una presència santjoanista d'interpretació i de missatge que ens ha arribat a través d'escrits "oficials" –mentre va tenir responsabilitats d'aquesta mena– i fets i persones relacionades directament amb la fundació de les nostres comunitats i Província. Esmentem-ne alguns:

1.- 1585-1587. Capítol (1a part) a Lisboa, i (2a part) a Pastrana, on Joan de la Creu és elegit definidor (i vicari provincial d'Andalusia):

- a) S'aprova l'entrada de l'Orde a Catalunya.
- b) Primera fundació: Barcelona (25.1.1586).

Hi vénen Joan de Jesús Roca –que no necessita cap comentari–, Domènec de la Presentació, navarrès, novici i conventual de Granada quan era prior el Sant, el germà Bartomeu del Santíssim, de Castella, profès de Mancera (1573), entre d'altres...

2.- 1588-1591. Capítol general de Madrid i trienni en el qual Joan de la Creu és primer definidor i tercer consultor, amb seu a Segòvia.

a) Autoritza les carmelites descalces de Barcelona –en qualitat de president de la Consulta– a rebre tres novícies.

b) Fundació del convent de Perpinyà (Catalunya Nord). Tenim referència oficial de la resposta donada per la Consulta (Segovia, 8.3.1589).

c) Fundació de Lleida. En un altre *Butlletí* vaig parlar del P. Miquel de Jesús, primer prior, i que el Sant en parla en una carta de 1588.

d) Fundació de Tortosa. També hem dit quelcom en el nostre *Butlletí*. Recordeu la possible "capa blanca" del Sant pel Baix Ebre.

e) Fundació de Girona, abans del capítol general de 1591.

f) Fundació de Tamarit de Llitera (bisbat de Lleida) quan era de la província de Sant Josep.

I em deixava una cosa molt important: la fundació de la nostra província, el capítol de 1588, quan ell s'estrena de primer definidor general.

* [Publicat a *Suplement. Butlletí informatiu. Carmelites Descalços de Catalunya i Balears*, 13 (desembre 1991), pp. 23-24.]

Els convents de Mataró i Tàrrrega, ambdós de febrer-juny de 1588, sembla que varen ésser aprovats entre 1587 i 1588 sense participació de fra Joan de la Creu, perquè aleshores només era prior de Granada. Però a Mataró hi va de fundador Pere del Carmel, un andalús ex-jerònim, conventual amb el Sant a Granada, i director espiritual d'una futura monja –Maria de la Creu, Machuca– molt relacionada i “parladora” sobre sant Joan de la Creu, si llegiu *Procesos* i la *Historia del Carmen Descalzo*. I a la nova comunitat de Tàrrrega hi ha un estudiant, germà de l'esmentada Machuca, Maties de Sant Josep, devot del convent de “los Santos Mártires” de Granada. El Sant se l'enduu a Madrid (1586) on vesteix i professa. Per bé que morí a Lleida el juliol de 1592, quatre mesos després de la seva ordenació sacerdotal (Barcelona, 14.3.1592).

Aquests noms i d'altres religiosos citats són només “testimonials”. Perquè, de fet, tots els qui vingueren a Catalunya entre 1586 i 1591 coneixien –de prop o de lluny– el P. Joan de la Creu, primer carmelita descalç. Per tant, les vuit primeres comunitats de la província eren de la seva “generació”, llevat santjoanista, oi?

3.- Escrits de sant Joan de la Creu abans de publicar-se les seves obres:

a) *Carta* a la mare Eleonor Baptista, carmelita descalça de Beas (Granada, 8.2.1588). Primer era a Perpinyà. En 1936 es va perdre en el monestir de les carmelites descalces de Barcelona.

b) *Permís* del Sant, en tant que president de la Consulta general, perquè les carmelites descalces –com ja hem esmentat en altre lloc– de Barcelona poguessin rebre tres novícies (Segòvia, octubre de 1588). Només la rúbrica és autògrafa. Era propietat de les carmelites descalces de Barcelona. Però en els esdeveniments del juliol de 1936 desaparegué i ara es troba a la Biblioteca de Catalunya, ms. 3363.

c) *Còpia-síntesi de les obres de sant Joan de la Creu*, feta per la germana Magdalena de l'Assumpció (1570-1619) que havia professat al monestir de Barcelona, amb el nom de Joana de la Magdalena (1592). El còdex el va enviar ella mateixa a les carmelites descalces de Pamplona. El P. Silveri en parla (BMC 10, pp. 183, 283-285), però l'última paraula sobre aquest còdex la preparava el P. Gandarias, a Vitoria, segons em va dir fa un any. No sé com ha quedat el seu treball, perquè ell fa poc que se'n va anar al cel. Seria interessant trobar l'original d'on ella treia el “suc”...

De moment, això és tot.